

**Het zelf in ouderschap: hoe ouderschap het persoonlijkheidszelfbeeld op middelbare
leeftijd vormt**

Een onderzoek naar de verschillen in het persoonlijkheidszelfbeeld tussen volwassenen met
en zonder kinderen

Student: Robine Sprenger

Begeleider en eerste beoordelaar: dr. M. Wiertsema

Tweede beoordelaar: dr. P. R. Schreuder

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Bachelorwerkstuk Pedagogische Wetenschappen

Juni 2025

Aantal woorden: 4989

Abstract

Aim. In a society where childlessness is growing, understanding how parenthood relates to self-image is essential, as this plays a central role in well-being. While parenthood may foster feelings of connection and meaning, childless adults often experience greater freedom and less responsibilities, potentially contributing to a positive self-image. This study examined whether adults with and without children differ in self-image, measured through the Big Five personality traits: extraversion, agreeableness, neuroticism, conscientiousness and intellect, with gender as a moderating factor. **Method.** A data sample was used of 9790 participants aged 50-51 from the 2008 National Child Development Study, including 4820 males and 4969 females. A multiple regression analysis was performed to examine the relation between parenthood and different personality aspects of the self-image. **Results.** Results indicate that adults with children report higher levels of extraversion, and lower levels of intellect. No differences were found for agreeableness, neuroticism and conscientiousness. Gender moderated the association between parenthood and extraversion and conscientiousness, with women with children reporting the highest levels. No other moderation effects were observed. **Discussion.** These findings suggest that parenthood is associated with small but meaningful differences in self-perceived personality-traits in midlife. Parenthood may enhance traits related to social engagement, while limiting autonomy and flexibility. These results contribute to the understanding of personality development across the life course and highlight the importance of considering life events in self-concept research. Longitudinal studies are recommended to explore causal pathways and long-term changes.

Keywords: Self-image, Parenthood, Childlessness, Big-Five, Personality, Gender, Middle Adulthood

Het zelf in ouderschap: hoe ouderschap het persoonlijkheidszelfbeeld op middelbare leeftijd vormt

Het zelfbeeld speelt een essentiële rol in het in het psychologisch welzijn. Het refereert naar de manier waarop iemand zichzelf ziet in termen van eigenschappen, vaardigheden en persoonlijkheid (Baumeister & Finkel, 2010). Een positief zelfbeeld wordt geassocieerd met hogere zelfwaardering, een betere mentale gezondheid, een hogere levenskwaliteit en gezonder gedrag (Baumeister et al., 2003; Diener & Diener, 1995; Harris & Orth, 2020). Een laag zelfbeeld vormt daarentegen een risicofactor voor depressie en angststoornissen (Sowislo & Orth, 2013; Moscovitch, 2008), en wordt gelinkt aan ongezonde gewoonten zoals roken en overmatig alcoholgebruik (Vartanian & Novak, 2012). In dit onderzoek wordt het zelfbeeld benaderd via persoonlijkheidskenmerken, zoals beschreven in de ‘Big Five Theorie’: neuroticisme (emotionele instabiliteit), extraversie (sociaal, actief), vindingsrijke (nieuwsgierig, fantasierijk), vriendelijkheid (goedhartig, warm) en nauwgezetheid (georganiseerd, verantwoordelijk) (McCrae & Costa, 2003). Dit model fungeert als indicator voor het persoonlijkheidszelfbeeld.

Het zelfbeeld is een dynamisch construct dat zich gedurende de levensloop ontwikkelt en wordt beïnvloed door levenservaringen en sociale rollen (Orth & Robins, 2014). Zo hangen een veilige hechting in de jeugd (Bowlby, 1988) en een autoritatieve opvoedstijl (Baumrind, 1991) positief samen met een gezond zelfbeeld, terwijl negatieve ervaringen zoals pesten, een negatieve impact kunnen hebben (Juvonen & Graham, 2013). Ook het succesvol aannemen van sociale rollen, zoals die van professional, draagt bij aan een positief zelfbeeld (Hogan & Roberts, 2004). Een ingrijpende levensgebeurtenis is de overgang naar ouderschap, die veelal onomkeerbaar is en diepgaande veranderingen meebrengt in dagelijkse routines, relaties en vrijheden, wat invloed kan hebben op het zelfbeeld (Bleidorn et al., 2016; Nyström & Öhring, 2004).

In de meeste samenlevingen wordt ouderschap gezien als een betekenisvolle sociale rol die fundamentele psychologische behoeften vervult, zoals verbondenheid, zingeving en veiligheid (Hoffman et al., 1987; Baumeister et al., 2003). Tegelijkertijd brengt ouderschap aanzienlijke verantwoordelijkheid en beperkingen met zich mee. De verandering in routines, relaties en vrijheden kunnen leiden tot een gevoel van verlies aan autonomie en persoonlijke ruimte (Nomaguchi & Milkie, 2004). Onderzoek laat zien dat de transitie naar ouderschap een negatief effect kan hebben op het zelfbeeld, met name bij moeders (Nyström & Öhrling, 2004; Bleidorn et al., 2016; Chen, Enright & Tung, 2016). Desondanks kunnen positieve ervaringen binnen het ouderschap, zoals gevoelens van verbondenheid, ook bijdragen aan een sterker gevoel van eigenwaarde (Dong et al., 2025).

Kinderloosheid wordt regelmatig gezien als afwijking van de verwachte levensloop (Baumeister, 1991), wat gevoelens van mislukking of leegte kan oproepen, vooral wanneer men zich vergelijkt met leeftijdsgenoten die wel kinderen hebben (Hagestad & Call, 2007). Tegelijkertijd ervaren kinderloze volwassenen voordelen zoals meer persoonlijke vrijheid, minder stress en minder financiële druk, wat kan bijdragen aan een positief zelfbeeld (Mirowsky & Ross, 2003). Empirisch onderzoek laat wisselende resultaten zien. Zo rapporteerden sommige studies dat ouders een positiever zelfbeeld ervaren dan kinderloze volwassenen (Umberson & Grove, 1989), terwijl andere studies dit verschil alleen bij vrouwen vonden (Hansen et al., 2009), of helemaal geen verschil aantroffen (Lee & Shehan, 1989).

Persoonlijkheidskenmerken bepalen hoe mensen zichzelf zien en omgaan met levensgebeurtenissen. Het Big-Five model wordt in dit onderzoek gebruikt als operationalisering van het zelfbeeld (McCrae & Costa, 2003). Onderzoek laat zien dat ouderschap invloed kan hebben op deze kenmerken: Kinderloze volwassenen scoren lager op vriendelijkheid en extraversie (Avison & Furnham, 2015, en juist hoger op openheid voor ervaringen (Nomaguchi & Milkie, 2004).

Naast het persoonlijkheidszelfbeeld wijst onderzoek uit op een samenhang tussen ouderschap met mentale gezondheid en levenstevredenheid, echter is deze relatie complex en niet eenduidig. Zo ervaren vrijwillig kinderloze vrouwen soms een hoger algemeen welzijn dan vrouwen met kinderen (Jeffries & Konnert, 2002), en is kinderloosheid niet altijd geassocieerd met slechtere psychologische uitkomsten zoals depressie op middelbare leeftijd (Koropeckyj-Cox et al., 2007). Tegelijkertijd tonen andere studies aan dat kinderloze volwassenen een lagere algemene levenstevredenheid en psychologisch welzijn rapporteren dan ouders (Tolkamp & Pollmann-Schult, 2024).

Ook gender blijkt een relevante factor in verschillen in het zelfbeeld tussen volwassenen met en zonder kinderen. Verschillende studies tonen aan dat het effect van het hebben van kinderen op het zelfbeeld sterker is voor vrouwen (Hansen et al., 2009; Bleidorn et al., 2016; Chen, Enright & Tung, 2016). Bovendien blijkt dat er gendersverschillen bestaan voor de persoonlijkheidskenmerken: Vrouwen rapporteerden gemiddeld hogere scores op neurocitisme, extraversie en vriendelijkheid dan mannen (Weisberg et al, 2011), wat impliceert dat de impact van ouderschap op het zelfbeeld mogelijk verschilt tussen genders.

Doel en vraagstelling

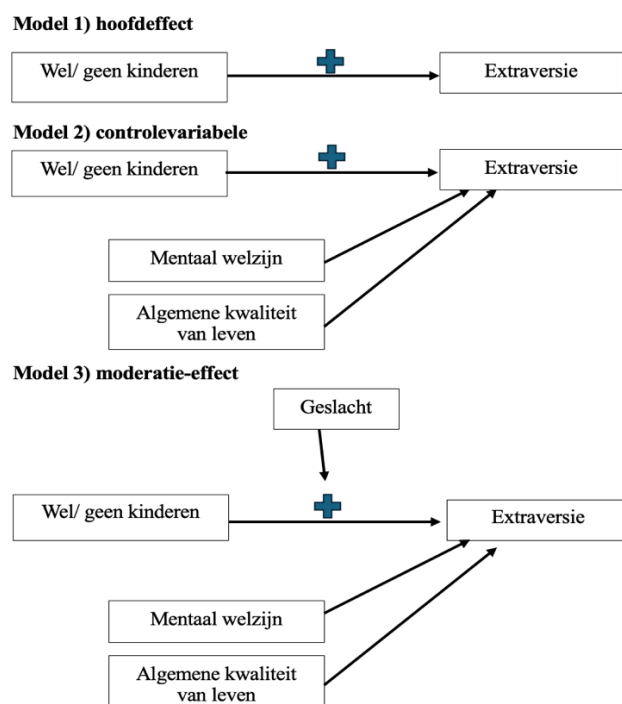
Hoewel het belang van het zelfbeeld voor welzijn uitgebreid is onderzocht, richt veel onderzoek zich op adolescenten en jongvolwassenen, in lijn met de theorie van psychosociale ontwikkeling wat stelt dat identiteitsvorming, waar de ontwikkeling van het zelfbeeld onderdeel van is, vooral een uitdaging is in de adolescentie (Erikson, 1994). Als gevolg hiervan is er minder bekend over hoe het zelfbeeld zich ontwikkelt op latere leeftijd en over de invloed van levensgebeurtenissen zoals ouderschap in deze levensfase (Orth, Robins & Widaman, 2013). Dit gebrek aan kennis is des te relevanter gezien de groeiende groep kinderloze volwassenen (van Duin & Feijten, 2023). Bovendien bieden studies die zich wel richten op het effect van ouderschap op het zelfbeeld inconsistente resultaten (Umberson & Grove, 1989; Hansen et al.,

2009; Lee & Shehan, 1989). Met het verdiepen van deze kennis draagt dit onderzoek bij aan een beter begrip van de psychologische gevolgen van ouderschap en kinderloosheid. Dit is niet alleen relevant voor wetenschappelijke discussies over persoonlijkheidsontwikkeling en het zelfbeeld, maar ook voor beleidsmakers en professionals in de gezondheidszorg die zich richten op het welzijn van volwassenen op middelbare leeftijd.

Dit onderzoek richt zich daarom op het effect van ouderschap op het persoonlijkheidszelfbeeld van volwassenen. De onderzoeksvraag die centraal staat luidt als volgt: *“In welke mate is er een verschil in het persoonlijkheidszelfbeeld tussen volwassenen van 50-jarige leeftijd met of zonder kinderen?”*

Daarnaast wordt onderzocht of geslacht een modererende rol speelt in deze relatie. De deelvraag luidt: *“In welke mate speelt geslacht een modererende in de relatie tussen het al dan niet hebben van kinderen en het persoonlijkheidszelfbeeld van volwassenen van 50-jarige leeftijd?”*

Aan de hand van eerder onderzoek wordt er verwacht dat volwassenen zonder kinderen zichzelf een lagere score geven op vriendelijkheid en extraversie, en hoger op vindingsrijkheid (Nomaguchi & Milkie, 2004; Avison & Furnham, 2015). Bovendien wordt er verwacht dat er sprake is van een moderatie-effect in de relatie tussen en het al dan niet hebben van kinderen, waarbij het hoofdeffect sterker is voor vrouwen dan voor mannen, specifiek voor de persoonlijkheidskenmerken neurocitisme, extraversie en vriendelijkheid (Weisberg et al., 2011). In figuur 1 zijn de verwachtingen van één persoonlijkheidskenmerk als voorbeeld uitgewerkt in een conceptueel model.

Figuur 1*Conceptueel model***Methode****Onderzoeksdesign**

In deze cross-sectionele, kwantitatieve studie werd onderzocht in welke mate er een verschil is in het zelfbeeld aan de hand van persoonlijkheidsaspecten van volwassenen met en zonder kinderen, en of dit gemodereerd werd door geslacht. Voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag werd gebruikgemaakt van een bestaande dataset, afkomstig uit de National Child Development Study uit 1958 (Power & Elliott, 2006). Dit longitudinale onderzoek volgt 17.638 kinderen die in dezelfde week van maart 1958 in Groot-Brittannië zijn geboren. De participanten van dit onderzoek zijn gedurende een lange periode gevolgd, waarbij in totaal acht metingen zijn uitgevoerd. Er zijn gegevens verzameld over verschillende onderwerpen, zoals mentale gezondheid, welzijn, economische omstandigheden en fysieke, educatieve en sociale ontwikkeling (Power & Elliott, 2006).

Onderzoeksprocedure

Voor dit onderzoek werd gebruikgemaakt van de data van één meetmoment, dat plaatsvond in de periode van augustus 2008 tot mei 2009. De respondenten waren tijdens dit meetmoment 50-51 jaar. Voorafgaand aan de meting werd een brief gestuurd met als doel om respondenten te informeren en om toestemming te vragen voor onderzoek (Centre for Longitudinal Studies et al., 2014). De meting bestond uit een papieren vragenlijst die door respondenten thuis werd ingevuld (University of Londen et al., 2012). Relevante informatie over het zelfbeeld werd verzameld door de variabelen te selecteren uit de data die betrekking hebben op antwoorden van vragen die afgeleid zijn van de International Personality Item Pool (IPIP) (Goldberg, 1999).

Participanten

De steekproef van deze meting omvatte $N=9790$ deelnemers, met een leeftijd van 50-51 jaar. De steekproef bevatte 4969 (51%) vrouwen en 4820 (49%) mannen. Van deze steekproef hebben 1545 volwassenen geen kinderen en 8213 volwassenen wel kinderen (zowel biologisch als niet-biologisch).

Meetinstrumenten

Om de onderzoeksvraag te beantwoorden werden de volgende variabelen meegenomen:

Voorspeller *wel of geen kinderen* werd gemeten door het maken van een nieuwe variabele. Hiervoor werden twee bestaande variabelen samengevoegd: 1) het aantal biologische kinderen en 2) het aantal niet-biologische kinderen van de respondent. Op basis van deze gecombineerde variabele werd vervolgens een dummyvariabele geconstrueerd, waarbij '0' stond voor *geen kinderen* en '1' voor *wel kinderen*.

Uitkomstmaat *zelfbeeld* werd gemeten met de International Personality Item Pool, waarin de vijf dimensies van de Big five worden onderscheiden: extraversie, vriendelijkheid, nauwgezetheid, neurocitisme en vindingrijkheid (Goldberg, 1999). Elke dimensie werd

gescoord op basis van tien items, met totaalscores variërend van 10 tot 50, waarbij een hogere score een sterkere aanwezigheid van het kenmerk aangeeft. Belangrijk om te benoemen is dat neurocitisme via zijn tegenhanger, emotionele stabiliteit, geoperationaliseerd is in de IPIP. Voorbeelditems waren onder meer “Ik ben het middelpunt van het feest” (extraversie) en “Ik ben ontspannen, meestal” (emotionele stabiliteit). De schaal toonde een goede interne consistentie, met Crohnbach’s alpha waarden van: extraversie 0.87, vriendelijkheid 0.82, nauwgezetheid 0.77, emotionele stabiliteit 0.88, vindingsrijkheid 0.78, overeenkomend met eerder onderzoek (Ypofanti et al., 2015).

Moderatie-effect *geslacht* werd gemeten door de variabele geslacht te hercoderen naar een dummy-variabele, waarbij 0 staat voor ‘man’ en 1 staat voor ‘vrouw’.

Controle-variabele *mentaal welzijn* werd gemeten door de variabelen score op de Warwick-Edinburg Mental Well-Being Scale te beoordelen (Tennant et al., 2007). Deze schaal bevat 14 items en werd gebruikt om het positieve mentale welzijn van volwassenen te meten door middel van aspecten die mentale gezondheid omvatten, zoals positief gevoel (Voorbeelditem: “Ik voel me geliefd”), bevredigende sociale relaties (Voorbeelditem: “Ik voel mij geïnteresseerd in andere mensen”) en positief functioneren (Voorbeelditem: “Ik kan helder nadenken”). Participanten scoren elk item aan de hand van een 5-punts Likert schaal, op basis van hun ervaring de afgelopen twee weken. De scores variëren tussen 14 en 70, waarbij een hogere score gelijk staat aan een positiever mentaal welzijn. De vragenlijst behaalde in eerder onderzoek een hoge interne consistentie met een Crohnbach’s alpha score van 0.91 en toonde een convergente validiteit aan met andere maten van mentaal welzijn (Tennant et al., 2007).

Controle-variabele *algemene kwaliteit van leven* werd gemeten met CASP-12 Quality of life schaal (Wiggins, 2008). De schaal is ontworpen om de algemene kwaliteit van leven op oudere leeftijd te meten door middel van vragen die de volgende vier domeinen bedekken: controle (Voorbeelditem: “Ik kan dingen doen die ik wil doen”), autonomie (Voorbeelditem:

“Mijn leeftijd weerhoudt me om de dingen te doen die ik wil doen”), zelfrealisatie (Voorbeelditem: “Ik voel dat mijn leven betekenis heeft”) en plezier (Voorbeelditem: “Ik kijk uit naar elke dag”). Bij de CASP-12 zijn controle en autonomie zijn samengevoegd tot één dimensie, zoals aanbevolen door Wiggins (2008). De CASP-12 behaalt in eerder onderzoek een Cronbach’s alpha van 0.78 (Rodríguez-Blázquez et al., 2020). De scores variëren tussen 0 en 36, waarbij een hogere score een hogere algemene levenskwaliteit weerspiegelt.

Analyseplan

De statistische analyses werden uitgevoerd met het programma Statistical Program for Social Sciences (SPSS). Er werd als eerst gecontroleerd of er aan de assumpties van meervoudige regressieanalyse werd voldaan. Vervolgens werd er een beschrijvende analyse uitgevoerd van de variabelen wel of geen kinderen, zelfbeeld, geslacht, mentaal welzijn en algemene kwaliteit van leven. Daarnaast werd de samenhang tussen deze variabelen onderzocht met behulp van bivariate Pearson-correlatieanalyses.

Om te onderzoeken of het zelfbeeld van volwassenen met en zonder kinderen verschilt, werd er voor alle vijf kenmerken van de Big five persoonlijkheidskenmerken een meervoudige regressieanalyse gedaan. Per persoonlijkheidskenmerk zijn de analyses opgebouwd in drie modellen. In het eerste model is het directe effect van de onafhankelijke variabele *wel of geen kinderen* op het onafhankelijke variabele *zelfbeeld* getoetst. Bij het tweede model werden de controle variabelen *mentale gezondheid* en *algemene kwaliteit van leven* toegevoegd. Ten slotte is in het derde model het modererende effect van *geslacht* getoetst. Hierbij is er een interactie-variabele tussen de onafhankelijke variabele *wel of geen kinderen* en de moderator variabele *geslacht* toegevoegd om te kijken of er sprake is van een moderatie-effect. Ook hierbij is gecontroleerd voor *mentale gezondheid* en *algemene kwaliteit van leven*.

Resultaten

Beschrijvende analyses

Tabel 1 geeft de beschrijvende statistieken weer van de onderzochte variabelen. Hieruit bleek dat 84% ($N=8213$) van de respondenten van de steekproef wel kinderen had, en 16% ($N=1545$) geen kinderen. Daarnaast was de verdeling van mannen en vrouwen in deze steekproef redelijk gelijk; vrouwen maken 51% uit van de steekproef. Voor persoonlijkheidskenmerk vriendelijkheid werd de hoogst gemiddelde score gerapporteerd. De laagste gemiddelde score werd gerapporteerd op persoonlijkheidskenmerk emotionele stabiliteit. Voor de variabele mentaal welzijn werd een gemiddelde behaald van 49.26, wat wordt beschouwd als een gemiddeld mentaal welzijn (Tennant et al., 2007). Op de variabele algemene kwaliteit van leven werd een gemiddelde score behaald van 26.11, wat duidt op een verminderde kwaliteit van leven (Rodríguez-Blázquez et al., 2020).

Er werd geen sterke aanwijzing gevonden voor schending van de assumpties van multicollineariteit (VIF-waarden rond 2.00). De residuen waren redelijk normaal verdeeld (Zie bijlage B), en ook werd de assumptie van homoscedasticiteit ondersteund (Zie bijlage A). Tot slot kan worden aangenomen dat de observaties onafhankelijk zijn, aangezien de gegevens afkomstig waren van individuele respondenten.

Tabel 1

Beschrijvende analyses

	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
Kinderen					
Wel kinderen	8213 (84%)				
Geen kinderen	1545 (16%)				
Geslacht					
Man	4821 (49%)				
Vrouw	4968 (51%)				
Zelfbeeld					
Extraversie		29.35	6.68	9	45

	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
Vriendelijkheid		36.78	5.36	12	45
Vindingrijkheid		32.47	5.27	11	45
Emotionele stabiliteit		28.42	7.27	9	45
Nauwgezetheid		33.72	5.46	11	45
Mentale gezondheid					
Warwick Edinburgh Mental Well-being Scale		49.26	8.16	14	70
Algemene kwaliteit van leven					
CASP-12 Quality of Life score		26.11	5.80	2	36

Correlatieanalyse

Om de onderlinge samenhang van de variabelen te onderzoeken, zijn er bivariate Pearson's correlatieanalyses uitgevoerd. Er werden zwakke, positieve correlaties gevonden tussen de voorspeller het al dan niet hebben van kinderen en de aspecten extraversie, vriendelijkheid, en emotionele stabiliteit. Dit suggereert dat mensen met kinderen iets extraventer, vriendelijker en emotioneel stabiel zijn. Tussen persoonskenmerk vindingrijkheid en het al dan niet hebben van kinderen werd een zeer zwakke, negatieve significante samenhang gevonden, wat betekent dat volwassenen met kinderen aangeven zichzelf iets minder vindingrijk te vinden. Er werd geen significante samenhang gevonden tussen het al dan niet hebben van kinderen en nauwgezetheid.

Er werd een zeer zwakke, positieve samenhang gevonden tussen geslacht en het al dan niet hebben van kinderen, wat suggereert dat vrouwen iets meer kinderen hebben dan mannen. Geslacht correleerde zeer zwak positief met de variabelen extraversie en nauwgezetheid, wat betekent dat vrouwen een iets hogere mate van aanwezigheid rapporteren op deze kenmerken. Er werd een matig positieve correlatie gevonden tussen geslacht en vriendelijkheid wat wijst op een hogere score op vriendelijkheid bij vrouwen. Daarentegen was er een zwakke negatieve correlatie tussen geslacht en emotionele stabiliteit en een zeer zwakke negatieve correlatie

tussen geslacht en vindingrijkheid, wat impliceert dat vrouwen lager scoren op deze persoonlijkheidskenmerken.

De controle-variabelen mentaal welzijn en algemene kwaliteit van leven correleerden beide zwak positief met de voorspeller het al dan niet hebben van kinderen, wat wijst op een positiever mentaal welzijn en algemene levenskwaliteit bij volwassenen met kinderen.

Tabel 2
Pearson's correlaties

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1. Kinderen (wel kinderen = 1)	1								
2. Geslacht (vrouw = 1)	0.03**	1							
3. Extraversie	0.08**	0.06**	1						
4. Vriendelijkheid	0.05**	0.38**	0.35**	1					
5. Nauwgezetheid	-0.01	0.10**	0.16**	0.28**	1				
6. Emotionele stabiliteit	0.01	-0.13**	0.23**	0.06**	0.21**	1			
7. Vindingrijkheid	-0.04**	-0.03*	0.40**	0.34**	0.25**	0.09**	1		
8. Mentaal welzijn	0.04**	0.01	0.39**	0.28**	0.34**	0.54**	0.32**	1	
9. Algemene kwaliteit van leven	0.02*	0.03**	0.31**	0.17**	0.30**	0.50**	0.18**	0.70**	1

Noot. ** $p < .01$, tweezijdig. * $p < .05$, tweezijdig.

Meervoudige regressieanalyses

Hieronder volgen de resultaten van de meervoudige regressieanalyses voor ieder individueel aspect van zelfbeeld. Hierbij zullen de resultaten van extraversie uitgebreid worden toegelicht, maar worden de overige resultaten bondig besproken.

Het verschil in de mate van extraversie bij volwassenen met en zonder kinderen

Ten eerste werd het directe effect van het al dan niet hebben van kinderen op het persoonlijkheidskenmerk extraversie van het zelfbeeld getoetst. De resultaten toonden een significant positief effect van het hebben van kinderen op het kenmerk extraversie van het

zelfbeeld, wat suggereert dat volwassenen met kinderen zichzelf een hogere mate van extraversie toekennen. Het al dan niet hebben van kinderen verklaarde de variantie in de scores op extraversie voor 1% in model 1, wat klein is in omvang (Cohen, 1988).

Het verschil in de mate van extraversie voor volwassenen met en zonder kinderen, gecontroleerd voor mentaal welzijn en algemene kwaliteit van leven

In het tweede model werden de controle variabelen mentaal welzijn en algemene kwaliteit van leven toegevoegd. Het effect van het al dan niet hebben van kinderen bleef significant, maar nam wel af in sterkte. Zowel mentale gezondheid als algemene kwaliteit van leven bleken ook significante voorspellers te zijn van het kenmerk extraversie van het zelfbeeld. De mate van verklaarde variantie in de scores op extraversie was gestegen ten opzichte van het eerste model naar 16%, wat als substantieel wordt beschouwd (Cohen, 1988).

Het moderatie effect geslacht keer kinderen en extraversie, gecontroleerd voor mentaal welzijn en algemene kwaliteit van leven.

In model 3 werd het modererende effect van geslacht onderzocht. De hoofdeffecten van het al dan niet hebben van kinderen, algemene kwaliteit van leven en mentaal welzijn bleven significant. Geslacht had een positief significant effect, wat impliceert dat vrouwen gemiddeld zichzelf extraverter vinden. De interactieterm tussen kinderen en geslacht was significant, wat wijst op een moderatie-effect. Dit suggereert dat het positieve effect van het al dan niet hebben van kinderen op het kenmerk extraversie sterker is voor vrouwen dan voor mannen. Vrouwen met kinderen zijn dus het meest extravert. Het derde model verklaarde 17% van de variantie in de scores op extraversie, wat volgens de richtlijnen van Cohen (1988) als een middelgroot effect wordt beschouwd.

Tabel 3*Meervoudige regressieanalyse van het al dan niet hebben van kinderen op extraversie*

Variabelen	Model 1				Model 2				Model 3			
	β	SE	95% BHI	p	β	SE	95% BHI	p	β	SE	95% BHI	p
Intercept	28.07	0.18	27.71; 28.43	<0.001	12.33	0.44	11.47; 13.19	<0.001	11.63	0.47	12.20; 14.06	<0.001
Kinderen (Wel kinderen = 1)	1.52	0.20	1.14; 1.91	<0.001	1.21	0.18	0.09; 1.57	<0.001	1.62	0.26	0.24; 1.26	<0.001
Algemene kwaliteit van leven					0.10	0.02	0.06; 0.13	<0.001	0.09	0.02	0.06; 0.12	<0.001
Mentaal welzijn					0.28	0.01	0.25; 0.30	<0.001	0.28	0.01	0.25; 0.30	<0.001
Geslacht (vrouw = 1)									1.50	0.34	-2.16; -0.84	<0.001
Geslacht X kinderen									0.87	0.37	0.15; 1.59	0.017
Adjusted R square	0.01				0.16				0.17			
p	<0.001				<0.001				<0.001			

Noot. N=9790. Tweezijdig getoetst.

Het verschil in de mate van vriendelijkheid bij volwassenen met en zonder kinderen

Tabel 4 presenteert de resultaten van de regressieanalyse met vriendelijkheid als afhankelijke variabele. Evenals extraversie, blijft het hoofdeffect van het al dan niet hebben van kinderen significant in het eerste en tweede model. Dit suggereert dat personen met kinderen zichzelf een hogere mate van vriendelijkheid toekennen dan personen zonder kinderen, behalve wanneer er rekening wordt gehouden met algemene levenskwaliteit en mentaal welzijn. In tegenstelling tot extraversie, was de interactieterm tussen kinderen en geslacht niet significant, wat erop wijst dat geslacht geen modererende rol speelt in de relatie tussen het al dan niet

hebben van kinderen en de mate waarin volwassenen zichzelf vriendelijk vinden. Model drie verklaarde 22% van de variantie in vriendelijkheid.

Tabel 4

Meervoudige regressieanalyse van het al dan niet hebben van kinderen op vriendelijkheid

variabelen	Model 1				Model 2				Model 3			
	β	SE	95% BHI	p	β	SE	95% BHI	p	β	SE	95% BHI	p
Intercept	36.20	0.15	35.91; 36.48	<0.001	27.50	0.37	26.78; 28.22	<0.001	25.72	0.36	25.02; 26.42	<0.001
Kinderen (Wel kinderen=1)	0.70	0.16	0.39; 1.01	<0.001	0.47	0.15	0.17; 0.77	0.002	0.23	0.20	-0.16; 0.62	0.255
Algemene kwaliteit van leven					-0.04	0.01	-0.07; - 0.01	0.004	-0.06	0.01	-0.08; 0.03	<0.001
Mentaal welzijn					0.20	0.01	0.18; 0.22	<0.001	0.21	0.01	0.19; 0.22	<0.001
Geslacht (vrouw= 1)									3.86	0.26	3.35; 4.36	<0.001
Geslacht X kinderen									0.26	0.28	-0.29; 0.82	0.351
Adjusted R square	0.00				0.08				0.22			
p	<0.001				<0.001				<0.001			

Noot. N=9790. Tweezijdig getoetst.

Het verschil in de mate van nauwgezetheid bij volwassenen met en zonder kinderen

Tabel 5 presenteert de resultaten van een meervoudige regressieanalyse met het zelfbeeld aspect nauwgezetheid als afhankelijke variabele. In alle drie de modellen bleek het effect van het al dan niet hebben van kinderen op het nauwgezetheid niet significant. Dit suggereert dat het al dan niet hebben van kinderen geen effect heeft op de mate waarin volwassenen zichzelf nauwgezet vinden, ook wanneer er gecontroleerd wordt voor mentale

gezondheid en algemene levenskwaliteit. Overeenkomend met extraversie, was de interactieterm tussen geslacht en het al dan niet hebben van kinderen significant, wat erop wijst dat geslacht een modererende rol speelt in deze relatie. Vrouwen zouden dus meer nauwgezet zijn dan mannen. Model drie verklaarde 13% van de variantie in de scores op nauwgezetheid.

Tabel 5

Meervoudige regressieanalyse van het al dan niet hebben van kinderen op nauwgezetheid

Variabelen	β	Model 1			β	Model 2			β	Model 3		
		SE	95% BHI	p		SE	95% BHI	p		SE	95% BHI	p
Intercept	33.75	0.15	33.46; 34.04	<0.001	22.42	0.38	21.70; 23.14	<0.001	21.66	0.39	20.90; 22.21	<0.001
Kinderen (Wel kinderen = 1)	-0.04	0.16	-0.36; 0.28	0.801	-0.29	0.15	-0.59; 0.02	0.062	0.07	0.22	-0.35; 0.49	0.744
Algemene kwaliteit van leven					0.11	0.01	0.08; 0.13	<0.001	0.10	0.01	0.07; 0.13	<0.001
Mentaal welzijn					0.18	0.01	0.16; 0.20	<0.001	0.18	0.01	0.16; 0.20	<0.001
Geslacht (vrouw = 1)									1.66	0.28	1.11; 2.21	<0.001
Geslacht X kinderen									-0.76	0.31	-1.36; -0.16	0.013
Adjusted R square	0.00				0.12				0.13			
p	0.801				<0.001				<0.001			

Noot. N=9790. Tweezijdig getoetst.

Het verschil in de mate van emotionele stabiliteit bij volwassenen met en zonder kinderen

In tabel 6 worden de resultaten van de meervoudige regressieanalyse weergegeven met emotionele stabiliteit als afhankelijke variabele. Overeenkomend met nauwgezetheid, is het

hoofdeffect van het al dan niet hebben van kinderen op de mate van aanwezigheid van het persoonlijkheidskenmerk emotionele stabiliteit niet significant alle drie de modellen. Dit suggereert dat er geen verschillen zijn tussen volwassenen met en zonder kinderen in hoe emotioneel stabiel zij zichzelf vinden. Ook bij dit persoonlijkheidskenmerk is het interactie-effect van geslacht niet significant, wat erop wijst dat er geen sprake is van een moderatie-effect. Model drie verklaard 34% van de variantie in de gerapporteerde scores van emotionele stabiliteit.

Tabel 6

Meervoudige regressieanalyse van het al dan niet hebben van kinderen op emotionele stabiliteit

Variabelen	Model 1				Model 2				Model 3			
	β	SE	95% BHI	p	β	SE	95% BHI	p	β	SE	95% BHI	p
Intercept	28.24	0.20	27.85; 28.62	<0.001	4.09	0.43	3.25; 4.93	<0.001	4.88	0.45	2.28; 4.07	<0.001
Kinderen (Wel kinderen = 1)	0.22	0.22	-0.21; 0.64	0.315	-0.24	0.18	0.59; 0.12	0.188	0.04	0.25	-0.45; 0.52	0.886
Algemene kwaliteit van leven					0.30	0.02	0.27; 0.33	<0.001	0.31	0.02	0.28; 0.34	<0.001
Mentaal welzijn					0.34	0.01	0.32; 0.36	<0.001	0.34	0.01	0.31; 0.36	<0.001
Geslacht (vrouw = 1)									-1.71	0.32	-2.34; -1.07	<0.001
Geslacht X kinderen									-0.43	0.35	-1.13; 0.26	0.220
Adjusted R square	0.00				0.32				0.34			
p	0.315				<0.001				<0.001			

Noot. $N=9790$. Tweezijdig getoetst.

Het verschil in de mate van vindingrijkheid bij volwassenen met en zonder kinderen

Tabel 7 presenteert de resultaten van de meervoudige regressieanalyse met vindingrijkheid als afhankelijke variabele. Overeenkomend met vriendelijkheid, blijkt het hoofdeffect van vindingrijkheid significant in alle drie de modellen. Dit suggereert dat volwassenen met kinderen zichzelf een lagere mate van vindingrijkheid toekennen dan volwassenen zonder kinderen, ook na controle voor mentale gezondheid en algemene kwaliteit van leven. Ook in dit model is de interactievariabele tussen het al dan niet hebben van kinderen en geslacht niet significant. Dit wijst erop dat geslacht geen modererende rol speelt in de relatie tussen het al dan niet hebben van kinderen en vindingrijkheid. Model drie verklaarde 11% van de variatie in de scores op vindingrijkheid.

Tabel 7

Meervoudige regressieanalyse van het al dan niet hebben van kinderen op vindingrijkheid

Tabel 1. Regressieanalyse van het in kaart nemen van problemen van kinderen op kwaliteit van leven												
Variabelen	Model 1				Model 2				Model 3			
	β	1	95%	p	β	2	95%	p	β	3	95%	p
		SE	BHI			SE	BHI			SE	BHI	
Intercept	32.95	0.14	32.66; 33.27	<0.001	22.87	0.36	22.17; 23.57	<0.001	22.82	0.39	22.06; 23.57	<0.001
Kinderen (Wel kinderen=1)	-0.57	0.16	-0.87; -0.26	<0.001	-0.82	0.15	-1.11; -0.53	<0.001	-0.98	0.21	-1.34; -0.51	<0.001
Algemene kwaliteit van leven					-0.09	0.01	-0.11; -0.06	<0.001	-0.08	0.01	-0.11; 0.06	<0.001
Mentaal welzijn					0.25	0.01	0.24; 0.27	<0.001	0.25	0.01	0.24; 0.27	<0.001
Geslacht (vrouw=1)									-0.10	0.27	-0.64; 0.43	0.706
Geslacht X kinderen									-0.22	0.30	-0.81; 0.36	0.459

Variabelen	Model 1				Model 2				Model 3			
	β		95%	p	β		95%	p	β		95%	p
		SE	BHI			SE	BHI			SE	BHI	
Adjusted R square	0.00				0.11				0.11			
p	<0.001				<0.001				<0.001			

Noot. N=9790. Tweezijdig getoetst.

Discussie

In dit onderzoek stond de volgende hoofdvraag centraal: *“In welke mate is er een verschil in het persoonlijkheidszelfbeeld tussen volwassenen van 50-jarige leeftijd met of zonder kinderen?”* Het doel van dit onderzoek was om inzicht te krijgen in hoe het hebben van kinderen het persoonlijkheidszelfbeeld bij volwassenen op 50-jarige leeftijd beïnvloedt. Deze vraag is maatschappelijk relevant in het licht van de toenemende kinderloosheid van volwassenen (van Duin & Feijten, 2023), en het onderzoek draagt bij aan wetenschappelijke discussies over zelfbeeldontwikkeling en levensloopspsychologie. Verwacht werd dat volwassenen met kinderen zichzelf hoger zouden scoren op extraversie en vriendelijkheid, en lager op vindingrijkheid (Avison & Furnham, 2015; Nomaguchi & Milkie, 2004). Daarnaast werd verwacht dat deze relaties sterker zouden zijn voor vrouwen dan voor mannen (Weisberg et al., 2011).

De resultaten bevestigen deze verwachtingen gedeeltelijk. Volwassenen met kinderen beoordeelden zichzelf als extravert en minder vindingrijk. Voor het kenmerk vriendelijkheid werd een positief effect gevonden in de eerste twee modellen, maar wanneer geslacht als moderator werd meegenomen, verdween dit effect. Voor de persoonlijkheidskenmerken nauwgezetheid en emotionele stabiliteit werden geen verschillen gevonden. Bij extraversie bleek geslacht een significante moderator, wat in lijn is met eerder onderzoek dat vrouwen hogere scores op sociale persoonlijkheidsdimensies rapporteren (Weisberg et al., 2011).

Opvallend is dat, hoewel het hoofdeffect van kinderen op nauwgezetheid niet significant is, er wel een significant moderatie-effect werd gevonden van geslacht. Dit wijst erop dat het verband tussen het krijgen van kinderen en nauwgezetheid verschilt tussen mannen en vrouwen. Verdere analyses zijn nodig om te bepalen of dit effect binnen de groep vrouwen significant is.

Er kan gesteld worden dat ouderschap geassocieerd is met een iets grotere sociale gerichtheid, zichtbaar in hogere scores op extraversie. Dit sluit aan bij eerder onderzoek van Avison & Furnham (2015), die vonden dat kinderloze volwassenen zichzelf als minder extravert beoordeelden, en bij Nomaguchi en Milkie (2004), die lagere openheid bij ouders rapporteerden. Dit is mogelijk te verklaren door de sociale aard van de ouderrol en de noodzaak tot zorgzaam en responsief gedrag als ouder (Belsky, 1984). De lagere score op vindingrijkheid bij ouders kan duiden op een verminderd gevoel van openheid en zelfontplooiing, mogelijk als gevolg van een hogere verantwoordelijkheid of beperkte autonomie (Mirowsky & Ross, 2003). Voor vriendelijkheid blijkt dat dit kenmerk gevoeliger is voor andere factoren zoals mentaal welzijn en algemene levenskwaliteit, dan voor ouderschap alleen (Jeffries & Konnert, 2002; Koropecjy-Cox et al., 2007; Tolkamp & Pollmann-Schult, 2024). De afwezigheid van een breed modererend effect van geslacht is enigszins verrassend, gezien eerdere studies een sterker effect van ouderschap op het zelfbeeld bij vrouwen vonden (Bleidorn et al., 2016; Hansen et al., 2009).

Hoewel dit onderzoek zich focust op afzonderlijke persoonlijkheidsaspecten, wijzen de bevindingen ook op het belang om het zelfbeeld als overkoepelend construct te blijven betrekken. Dat wil zeggen: hoe individuen zichzelf in hun geheel zien en hoe dit beeld beïnvloed wordt door levensgebeurtenissen zoals ouderschap. De gemeten verschillen suggereren dat ouderschap het zelfbeeld vooral beïnvloed op kenmerken die raken aan sociale verbondenheid en autonomie, wat eerder onderzoek ook al aantoonde (Hoffman et al., 1987; Baumeister et al., 2003; Nomaguchi & Milkie, 2004).

Sterke punten, beperkingen en implicaties voor vervolgonderzoek

Een belangrijke kracht van dit onderzoek is de omvangrijke steekproef, wat de statistische betrouwbaarheid verhoogt en generaliseerbaarheid van de conclusies vergroot. Daarnaast is er gebruik gemaakt van gevalideerde en breed ingezette meetinstrumenten voor het meten van persoonlijkheidskenmerken, mentaal welzijn en algemene levenskwaliteit, wat bijdraagt aan de validiteit van het onderzoek. De opbouw in drie modellen maakte het mogelijk om stapsgewijs het effect van kinderen, controlevariabelen en geslacht te toetsen.

Om te beginnen is alleen het persoonlijkheidszelfbeeld onderzocht, terwijl het zelfbeeld ook uit andere domeinen bestaat, zoals zelfwaardering. Ten tweede is er geen onderscheid gemaakt tussen vrijwillige en onvrijwillige kinderloosheid, terwijl dit mogelijk van invloed is op de zelfbeeldvorming, omdat onvrijwillige kinderloosheid gevoelens van mislukking kan oproepen (Hagestad & Call, 2007). Bovendien vormt de cross-sectionele onderzoeksopzet een methodologische beperking, omdat hiermee geen causale conclusies kunnen worden getrokken, omdat het niet zeker is of de gevonden verschillen er al voor het krijgen van kinderen waren. Tot slot is er gebruikgemaakt van zelfrapportage, wat gevoeligheid voor sociaal wenselijke responsies met zich meebrengt.

Toekomstig onderzoek zouden gebaat zijn bij een longitudinale opzet om veranderingen in het zelfbeeld over de tijd te onderzoeken, bijvoorbeeld voor en na ouderschap. Ook kunnen er meer aspecten van het zelfbeeld, zoals zelfwaardering, worden meegenomen om een completer beeld te krijgen van de verschillen in het zelfbeeld. Daarnaast wordt aanbevolen om het onderscheid tussen vrijwillige en onvrijwillige kinderloosheid expliciet mee te nemen.

Conclusie

Het huidige onderzoek toont aan dat volwassenen met kinderen zichzelf op middelbare leeftijd extravert en minder vindingrijk vinden. Het effect op vriendelijkheid bleek niet consistent wanneer geslacht werd meegenomen in de analyse. De bevindingen benadrukken dat

het zelfbeeld van volwassenen beperkt beïnvloed wordt door het hebben van kinderen, maar dit lijkt op toepassing op alle persoonlijkheidskenmerken. Een belangrijke aanbeveling voor vervolgonderzoek is om meerdere aspecten van het zelfbeeld zoals zelfwaardering te onderzoeken en het inzetten van longitudinale methoden om beter te begrijpen hoe de rol van ouderschap bijdraagt aan veranderingen in het zelfbeeld gedurende de volwassenheid.

Literatuur

- Avison, M., & Furnham, A. (2015). Personality and voluntary childlessness. *Journal of Population Research*, 32(1), 45–67. <https://doi.org/10.1007/s12546-014-9140-6>
- Baumeister, R. F. (1991). *Meanings of Life*. Guilford Press.
- Baumeister, R. F., Campbell, J. D., Krueger, J. I., & Vohs, K. D. (2003). Does high self-esteem cause better performance, interpersonal success, happiness, or healthier lifestyles? *Psychological Science in the Public Interest*, 4(1), 1–44. <https://doi.org/10.1111/1529-1006.01431>
- Baumeister, R. F., & Finkel, E. J. (2010). *Advanced social psychology: the state of the science*. Oxford University Press.
- Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *The Journal of Early Adolescence*, 11(1), 56–95. <https://doi.org/10.1177/0272431691111004>
- Belsky J. (1984). The determinants of parenting: a process model. *Child Development*, 55(1), 83–96. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1984.tb00275.x>
- Bleidorn, W., Buyukcan-Tetik, A., Schwaba, T., Van Scheppingen, M. A., Denissen, J. J. A., & Finkenauer, C. (2016). Stability and change in self-esteem during the transition to parenthood. *Social Psychological and Personality Science*, 7(6), 560–569. <https://doi.org/10.1177/1948550616646428>
- Bowlby, J. (1988). *A secure base: Clinical Applications of Attachment Theory*. Psychology Press.
- Centre for longitudinal studies, Institute of Education, & University of London. (2014). *National Child Development Study – Ethical review and Consent*. <https://cls.ucl.ac.uk/wp-content/uploads/2017/07/NCDS-Ethical-review-and-Consent-2014.pdf>

- Chen, E. Y., Enright, R. D., & Tung, E. Y. (2016). The influence of family unions and parenthood transitions on self-development. *Journal Of Family Psychology*, 30(3), 341–352. <https://doi.org/10.1037/fam0000154>
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2e ed.). Taylor & Francis.
- Diener, E., & Diener, M. (1995). Cross-cultural correlates of life satisfaction and self-esteem. *Journal Of Personality and Social Psychology*, 68(4), 653–663. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.68.4.653>
- Dong, L., Yang, L., To, S. M., Yan, M. W., & Shen, L. (2025). The presence of meaning in parenthood and parental self-efficacy: a serial mediation model from social support to parent-child relationships. *BMC psychology*, 13(1), 108. <https://doi.org/10.1186/s40359-025-02429-1>
- Erikson, E. H. (1994). *Identity: youth and crisis*. National Geographic Books.
- Goldberg, Lewis. (1999). A broad-bandwidth, public-domain, personality inventory measuring the lower-level facets of several five-factor models. *Personality Psychology in Europe*, 7, 7-28.
- Hagestad, G. O., & Call, V. R. A. (2007). Pathways to childlessness - a life course perspective. *Journal of Family Issues*, 28(10), 1338-1361.
- Hansen, T., Slagsvold, B., & Moum, T. (2009). Childlessness and psychological well-being in midlife and old age: an examination of parental status effects across a range of outcomes. *Social Indicators Research*, 94(2), 343–362. <https://doi.org/10.1007/s11205-008-9426-1>
- Harris, M. A., & Orth, U. (2020). The link between self-esteem and social relationships: A meta-analysis of longitudinal studies. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 119(6), 1459–1477. <https://doi.org/10.1037/pspp0000265>

- Hoffman, L. W., McManus, K. A., & Brackbill, Y. (1987). The value of children to young and elderly parents. *The International Journal Of Aging And Human Development*, 25(4), 309–322. <https://doi.org/10.2190/a514-tc08-xyhh-rmw2>
- Hogan, R., & Roberts, B. W. (2004). A socioanalytic model of maturity. *Journal Of Career Assessment*, 12(2), 207–217. <https://doi.org/10.1177/1069072703255882>
- Jeffries, S., & Konnert, C. (2002). Regret and psychological well-being among voluntarily and involuntarily childless women and mothers. *The International Journal Of Aging And Human Development*, 54(2), 89–106. <https://doi.org/10.2190/j08n-vbvg-6pxm-0ttn>
- Juvonen, J., & Graham, S. (2013). Bullying in schools: the power of bullies and the plight of victims. *Annual Review Of Psychology*, 65(1), 15185. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-010213-115030>
- Koropecykj-Cox, T., Pienta, A. M., & Brown, T. H. (2007). Women of the 1950s and the “normative” life course: the implications of childlessness, fertility timing, and marital status for psychological well-being in late midlife. *The International Journal Of Aging And Human Development*, 64(4), 299–330. <https://doi.org/10.2190/8ptl-p745-58u1-3330>
- Lee, G. R., & Shehan, C. L. (1989). Social relations and the self-esteem of older persons. *Research On Aging*, 11(4), 427–442. <https://doi.org/10.1177/0164027589114002>
- Mccrae, R. R., & Costa, P. T. (2003). *Personality in adulthood* (2e ed.). Guilford Press.
- Mirowsky, J., & Ross, C. E. (2003). *Social causes of psychological distress*. (2e ed.) Transaction Publishers.
- Moscovitch, D. A. (2008). What is the core fear in social phobia? A new model to facilitate individualized case conceptualization and treatment. *Cognitive And Behavioral Practice*, 16(2), 123–134. <https://doi.org/10.1016/j.cbpra.2008.04.002>

- Nomaguchi, K. M., & Milkie, M. A. (2004). Costs and rewards of children: the effects of becoming a parent on adults' lives. *Journal of Marriage and Family*, 65(2), 356–374. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2003.00356.x>
- Nyström, K., & Öhrling, K. (2004). Parenthood experiences during the child's first year: literature review. *Journal Of Advanced Nursing*, 46(3), 319–330. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2004.02991.x>
- Orth, U., Robins, R. W., & Widaman, K. F. (2012). Life-span development of self-esteem and its effects on important life outcomes. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 102(6), 1271–1288. <https://doi.org/10.1037/a0025558>
- Orth, U., & Robins, R. W. (2014). The development of self-esteem. *Current Directions in Psychological Science*, 23(5), 381–387. <https://doi.org/10.1177/0963721414547414>
- Power, C., & Elliott, J. (2006). Cohort profile: 1958 British birth cohort (National Child Development Study). *International Journal Of Epidemiology*, 35(1), 34–41. <https://doi.org/10.1093/ije/dyi183>
- Rodríguez-Blázquez, C., Ribeiro, O., Ayala, A., Teixeira, L., Araújo, L., & Forjaz, M. J. (2020). Psychometric Properties of the CASP-12 Scale in Portugal: An Analysis Using SHARE Data. *International Journal Of Environmental Research And Public Health*, 17(18), 6610. <https://doi.org/10.3390/ijerph17186610>
- Sowislo, J. F., & Orth, U. (2013). Does low self-esteem predict depression and anxiety? A meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 139(1), 213–240. <https://doi.org/10.1037/a0028931>
- Tennant, R., Hiller, L., Fishwick, R., Platt, S., Joseph, S., Weich, S., Parkinson, J., Secker, J., & Stewart-Brown, S. (2007). The Warwick-Edinburgh Mental Well-Being Scale (WEMWBS): development and UK validation. *Health And Quality Of Life Outcomes*, 5(1). <https://doi.org/10.1186/1477-7525-5-63>

- Tolkamp, M., & Pollmann-Schult, M. (2024). Subjective well-being of parents and childless people in older Age in germany. *Applied Research in Quality Of Life*. <https://doi.org/10.1007/s11482-024-10376-z>
- Umberson, D., & Gove, W. R. (1989). Parenthood and psychological well-being. *Journal Of Family Issues*, 10(4), 440–462. <https://doi.org/10.1177/019251389010004002>
- University of London. Institute of Education. Centre for Longitudinal Studies. (2012) *National Child Development Study: sweep 8, 2008-2009* (3e versie) [Datafile]. UK Data Service. <http://doi.org/10.5255/UKDA-SN-6137-2>
- Van Duin, C. Feijten, P. (2023, 6 december). *Dalende vruchtbaarheid sinds 2010: de rol van opleidingsniveau*. Centraal Bureau voor de Statistiek. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2023/dalende-vruchtbaarheid-sinds-2010-de-rol-van-opleidingsniveau>
- Vartanian, L. R., & Novak, S. A. (2012). Internalized societal attitudes moderate the impact of weight stigma on avoidance of exercise. *Obesity*, 19(4), 757–762. <https://doi.org/10.1038/oby.2010.234>
- Weisberg, Y. J., DeYoung, C. G., & Hirsh, J. B. (2011). Gender differences in personality across the ten aspects of the big five. *Frontiers in Psychology*, 2. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2011.00178>
- Wiggins, R. D., Netuveli, G., Hyde, M., Higgs, P., & Blane, D. (2007). The evaluation of a self-enumerated scale of quality of life (CASP-19) in the context of research on ageing: a combination of exploratory and confirmatory approaches. *Social Indicators Research*, 89(1), 61–77. <https://doi.org/10.1007/s11205-007-9220-5>
- Ypofanti, M., Zisi, V., Zourbanos, N., Mouchtouri, B., Tzanne, P., Theodorakis, Y., & Lyrakos, G. (2015). Psychometric properties of the international personality item pool big-five personality questionnaire for the Greek population. *Health Psychology Research*, 3(2).

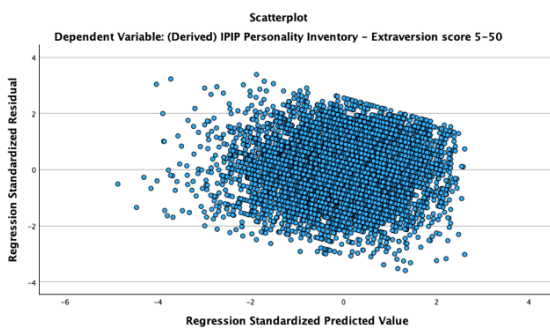
Bijlage A

Assumptie analyse van de assumptie van homoscedasticiteit.

Om te controleren voor de assumptie van homoscedasticiteit zijn er scatterplots gemaakt van de gestandaardiseerde residuen tegenover gestandaardiseerde voorspellingen. De scatterplots worden weergegeven in figuur A1 tot en met figuur A5. De scatterplots laten allen geen patroon zien, wat aantoont dat er geen schending is van de assumpties van homoscedasticiteit.

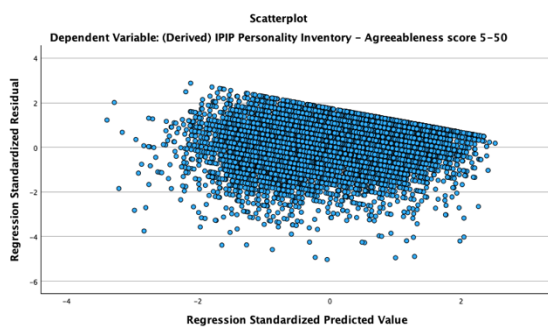
Figuur A1

Scatterplot van persoonlijkheidskenmerk extraversie

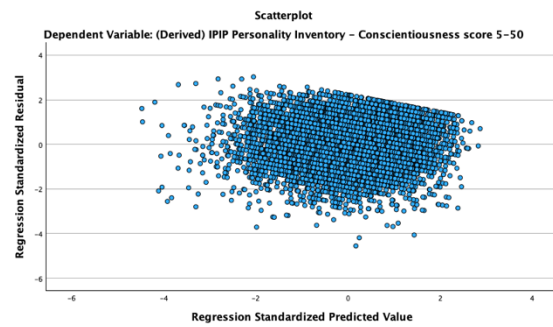
Figuur A2

Scatterplot van persoonlijkheidskenmerk vriendelijkheid

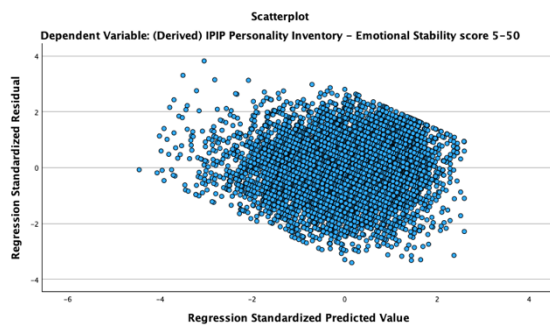

Figuur A3

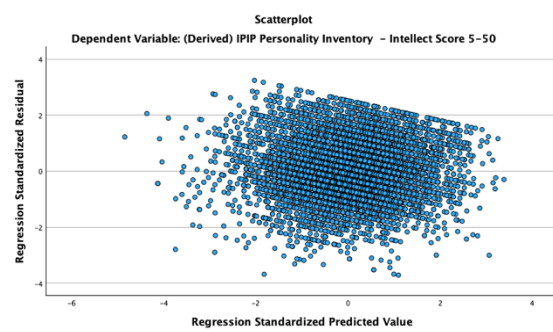
Scatterplot van persoonlijkheidskenmerk nauwgezetheid

Figuur A4

Scatterplot van persoonlijkheidskenmerk emotionele stabiliteit

Figuur A5

Scatterplot van persoonlijkheidskenmerk vindingrijkheid

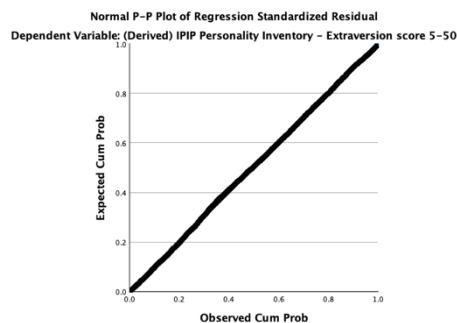
Bijlage B

Assumptiecontrole voor de assumptie van normaal verdeelde residuen

Om te controleren voor normaal verdeelde residuen zijn er Q-Q plots gemaakt. De Q-Q plots worden weergegeven in figuur B1 tot en met B5. In de plots moeten de punten ongeveer diagonaal liggen. In de figuren is zichtbaar dat dit zo is voor alle persoonlijkheidsaspecten, en er dus geen bewijs is voor de schending van de assumptie van normaal verdeelde residuen.

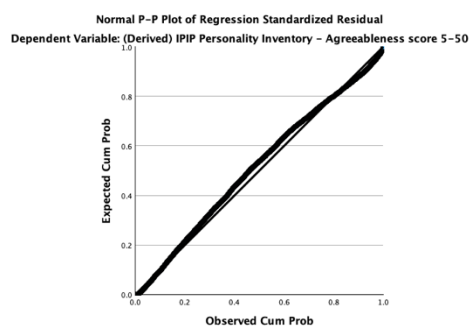
Figuur B1

Q-Q plot van persoonlijkheidskenmerk extraversie

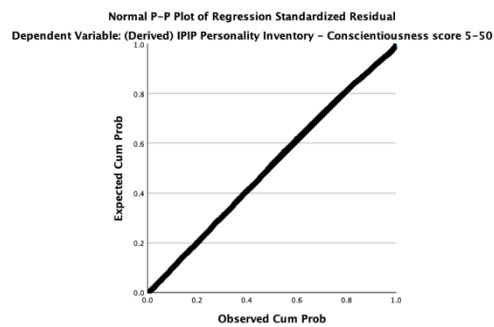
Figuur B2

Q-Q plot van persoonlijkheidskenmerk vriendelijkheid

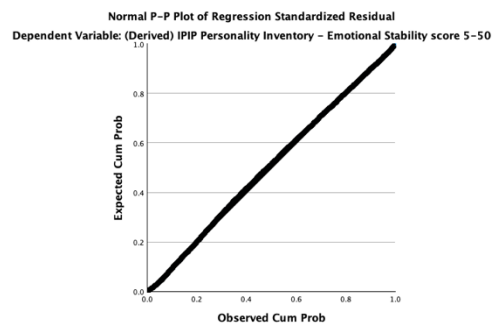

Figuur B3

Q-Q plot van persoonlijkheidskenmerk nauwgezetheid

Figuur B4

Q-Q plot van persoonlijkheidskenmerk emotionele stabiliteit

Figuur B5

Q-Q plot van persoonlijkheidskenmerk vindingrijkheid

